

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Pretpristupni proces i institucije Europske unije

**Renata Ozorlić Dominić, univ.spec.philol., renata.ozorlic-dominic@azoo.hr
viša savjetnica za međunarodu suradnju, AZOO**

17.12.2018.

UVJETI ČLANSTVA

Europska unija otvorena je svakoj europskoj državi koja ispunjava:

- **demokratske**
- **političke**
- **gospodarske**

uvjete za članstvo

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

KRITERIJI IZ KOPENHAGENA

Demokratski

- stabilne institucije koje jamče demokraciju, vladavina prava, poštovanje ljudskih prava, zaštita nacionalnih manjina

Politički

- sposobnost preuzimanja obveza članstva
- javna uprava sposobna za provođenje i upravljanje zakonima EU-a u praksi

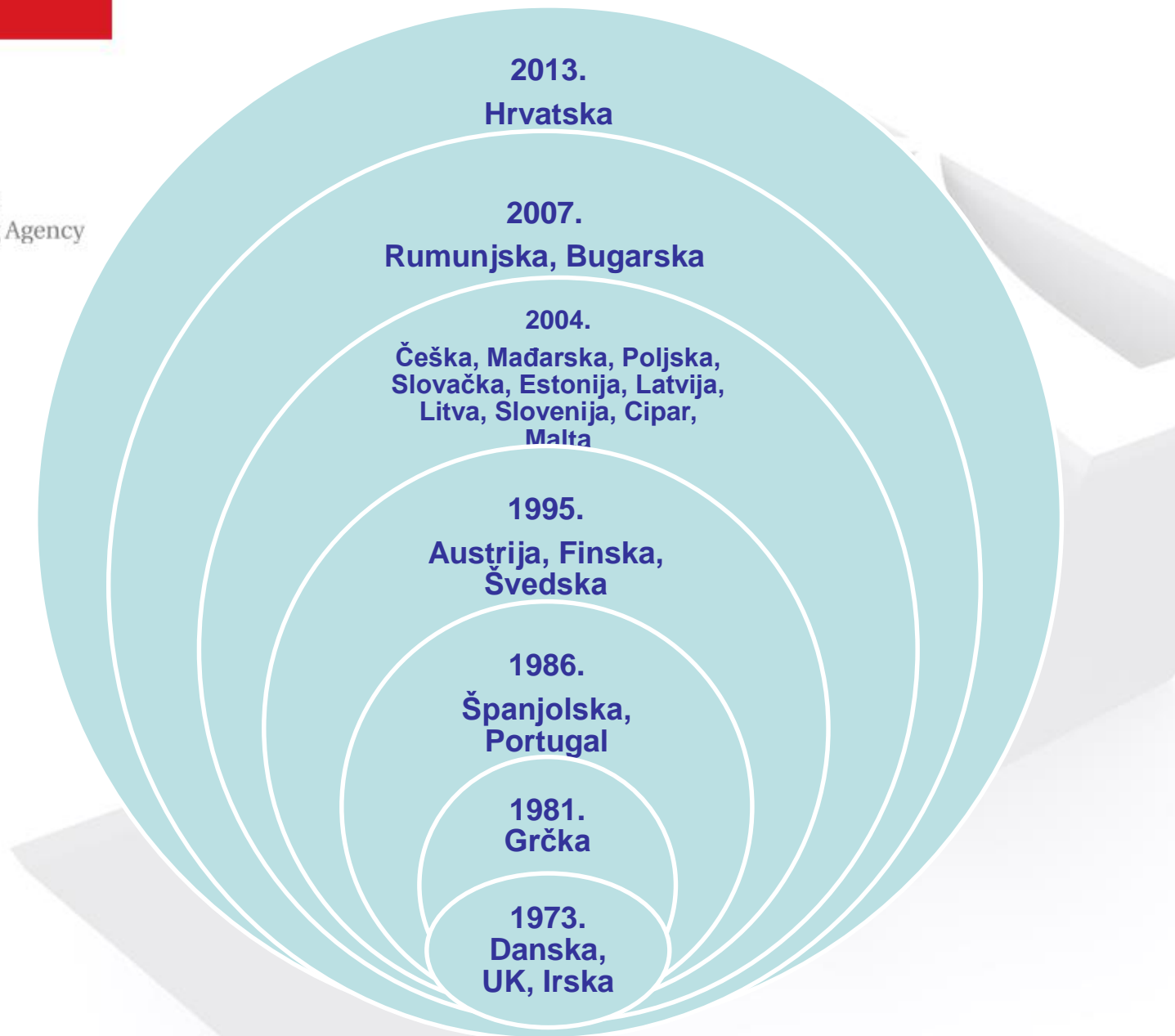
Gospodarski

17.12.2018. - konkurentno tržišno gospodarstvo

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

EU 28: Širenje Europske unije

17.12.2018.

1951. Osnivači: Francuska, Njemačka, Italija, Belgija, Nizozemska, Luksemburg

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

UGOVORI (*eng. Treaties*)

2007. Lisabonski ugovor;

2000. Ugovor iz Nice;

1997. Ugovor iz Amsterdama;

1992. Ugovor iz Maastrichta;

1986. Jedinstveni europski akt

1957. Rimski ugovori;

1951. Pariški ugovor;

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Ugovori

Dopune prethodnih ugovora
(odgovor na izazove 21. stoljeća)

Dopune prethodnih ugovora
(npr. ograničenje broja članica EU-a na 27)

Dopune prethodnih ugovora

Ugovor o osnivanju Europske unije

**Širenje ovlasti zajednice;
jedinствeno tržište; vanjska politika**

**Europska zajednica za atomsku energiju
Europska ekonomska zajednica**

Europska zajednica za ugljen i čelik

2007. Lisabonski ugovor;

2000. Ugovor iz Nice;

1997. Ugovor iz Amsterdama;

1992. Ugovor iz Maastrichta;

1986. Jedinstveni europski akt

1957. Rimski ugovori;

1951. Pariški ugovor;

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

KAKO FUNKCIONIRA EU?

Ključne institucije EU-a:

- **Europsko vijeće**
- **Vijeće ministara EU-a**
- **Europski parlament**
- **Europska komisija**

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Europsko vijeće

Europsko vijeće

- postoji od 2009. godine temeljem stupanja na snagu Lisabonskog ugovora
- predstavlja nacionalne vlade država članica
- sastoji se od predsjednika država ili predsjednika vlada država članica Europske unije, predsjednika Europskog vijeća te predsjednika Europske komisije
- donose odluke o ključnim pitanjima
- sastaju se 4 puta godišnje u **Bruxellesu**
- stalni predsjednik Europskog vijeća bira se na 2,5 godine

Vijeće Europske unije ili Vijeće ministara

Vijeće Europske unije /Vijeće ministara

- ministri nacionalnih vlada država članica
- koji ministri sudjeluju ovisi o temi sastanka (poljoprivreda, promet, obrazovanje, vanjski poslovi, itd.)
- donosi odluke, usvaja zakone i proračun (u suradnji s EP-om)
- glavni donositelj odluka u EU-u te pregovara i donosi nove propise EU-a ili ih prema potrebi prilagođava. uz suglasnost Europskog parlamenta primjenom redovnog zakonodavnog postupka
- potpisuje međunarodne sporazume koje je pregovarala Europska komisija

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Visoki predstavnik EU-a za vanjske poslove i sigurnost

- glavni koordinator i predstavnik zajedničke vanjske i sigurnosne politike Europske unije
- položaj uveden temeljem Ugovora iz Amsterdama, proširen Lisabonskim ugovorom,
- član(-ica) EK-a i predsjedavajući(a) Vijeća ministara vanjskih poslova

17.12.2018.

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Europski parlament

- izabrano tijelo koje predstavlja građane EU-a
- nadzire aktivnosti EU-a te zajedno s Vijeće EU-a donosi zakone
- od **1979.** zastupnici EP-a biraju se izravno temeljem općeg prava glasa **svakih 5 godina**
- predsjednik Parlamenta bira se na 2,5 godine
- plenarne sjednice EP-a održavaju se u **Strasbourg**u
- pripreme i dodatne sjednice održavaju se u **Bruxelles**u
- glavno tajništvo i administracija su u Luksemburgu i Bruxellesu

17.12.2018.

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Europska komisija

- glavno izvršno tijelo, neovisno o vladama država EU-a, zagovara kolektivni europski interes
- predlaže nove zakone i propise i osigurava pravilno provođenje politike EU-a
- svaka država članica imenuje po jednog člana Komisije, mandat 5 godina
- predsjednik Komisije bira se na 5 godina
- **provodi odluke koje je Vijeće usvojilo u području zajedničkih politika**
- **sjedište u Bruxellesu** (administracija u Bruxellesu i Luksemburgu)

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Ostale institucije i tijela EU-a

Europska središnja banka

- u Frankfurtu
- upravlja eurom i monetarnom politikom
- Lisabonskim ugovorom dobiva status institucije EU-a

Sud pravde Europske unije

- u Luksemburgu
- po jedan sudac iz svake države članice
- osam nezavisnih odvjetnika
- osigurava poštivanje zakona i pravilno tumačenje i primjenu Ugovora

Revizorski sud

- u Luksemburgu
- po jedan član iz svake države članice
- provjerava jesu li svi prihodi i rashodi zakoniti te postupa li se odgovorno s proračunom EU-a

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Ostale institucije i tijela EU-a

Europski gospodarski i socijalni odbor

- savjetuje Vijeće i Komisiju
- predstavljaju gospodarske i socijalne interesne skupine

Odbor regija

- savjetuje Vijeće i Komisiju
- predstavnici regionalnih i lokalnih vlasti

Europska investicijska banka

- daje zajmove manje razvijenim regijama EU-a i tvrtkama radi podizanja konkurentnosti

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Koje institucije nisu institucije EU-a?

Vijeće Europe

- osnovano nakon Drugog svjetskog rata (1949.) s ciljem pomirbe i suradnje
- promiče i podržava interkulturalni dijalog i međusobno razumijevanje zemalja članica (47)
- područja interesa: demokracija, ljudska prava i vladavina prava

RH

– članica od 1996.

BiH

– članica od 2002.

Evropski sud za ljudska prava

- institucija Vijeća Europe
- u Strasbourgu

17.12.2018.

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Politike i aktivnosti EU-a

- Audiovizualna politika
- Borba protiv prijevara
- Carinska politika
- Ekonomska i monetarna unija
- Ekonomija
- Informacijsko društvo
- Kulturna politika
- Ljudska prava
- Obrazovanje, izobrazba i mladi
- Poduzetništvo
- Poljoprivredna politika
- Pravosuđe i unutarnji poslovi
- Prometna politika
- Proračun
- Proširenje EU
- Razvoj
- Regionalna politika
- Ribarstvo i pomorska pitanja
- Sigurnost hrane
- Trgovinska politika
- Tržišno natjecanje
- Unutarnje tržište
- Vanjski odnosi
- Zajednička porezna politika
- Zajednička vanjska i sigurnosna politika
- Zapošljavanje i socijalna pitanja
- Zaštita okoliša
- Zaštita potrošača
- Zdravstvo
- Znanost i istraživanje

17.12.2018.

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Zajedničke politike

Inovacijske politike

- okoliš i održivi razvoj
- tehnološke inovacije
- energija

Politike solidarnosti

- regionalna pomoć – “Strukturni fondovi” – Europski fond za regionalni razvoj (ERDF) i Europski socijalni fond (ESF) te Kohezijski fond
- zajednička poljoprivredna politika i zajednička ribarska politika
- socijalna dimenzija – ispravljanje nejednakosti

Proračun Europske unije

- 165 milijardi eura (carine na uvezene proizvode, postotak PDV-a, doprinos država članica)

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Ekonomska i monetarna unija

Kriteriji konvergencije

Stabilnost cijena (inflacija ne viša od 1,5% prosjeka triju članica s najmanjom inflacijom)

Kamatne stope (dugoročne KS ne smiju varirati više od 2% u odnosu na prosjek triju članica s najmanjim KS)

Deficit (nacionalni proračunski deficit mora biti manji od 3% BDP-a)

Javni dug ne smije prelaziti 60% BDP-a

Stabilnost tečajnih stopa (fluktuacija u dopuštenim granicama unatrag dvije godine)

17.12.2018.

Proces ulaska u članstvo Europske unije

- 1. Pregovori o članstvu između države kandidatkinje i Europske komisije;**
- 2. Nakon zatvaranja pregovora odluku o pristupanju jednoglasno moraju donijeti države članice na sastanku Vijeća;**
- 3. Europski parlament daje suglasnost većinom glasova zastupnika;**
- 4. Ugovor o pristupanju ratificiraju sve države članice i država kandidatkinja u skladu sa svojom ustavnom procedurom;**

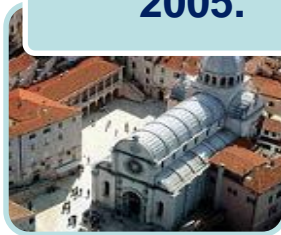

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Koraci Republike Hrvatske prema EU...

Sporazum o stabilizaciji i
pridruživanju stupa na snagu

2005.

2003.

Države članice EU-a zaključuju
predpristupne pregovore s RH

2011.

2008.

2013.

Vijeće EU-a usvojilo
predpristupno partnerstvo

Pristupanje
RH EU

2004. Europsko vijeće
Potvrđuje status RH kao
zemlje kandidatkinje

17.12.2018.

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Države kandidatkinje za članstvo u EU-u

SRBIJA

- potpisan Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju 2007.
- zahtjev za članstvo 2009., status kandidatkinje 2012.

ISLAND

- visok stupanj integracije u EU
- zahtjev za članstvo 2009., početak pregovora 2010.

CRNA GORA

- potpisan Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju 2007.
- zahtjev za članstvo 2008., status kandidatkinje 2010.

MAKEDONIJA

- potpisan Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju 2001.
- zahtjev za članstvo 2004., status kandidatkinje 2005.
- početak pregovora 2009.

TURSKA

- zahtjev za članstvo 1987., status kandidatkinje 1999.
- Ugovor o predpristupnom partnerstvu 2001/03/05/08.
- formalno otvaranje pregovora 2005.

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

BiH - potencijalna kandidatkinja za članstvo u EU-u

Prepoznata kao potencijalna država kandidat na samitu Europskog vijeća u Solunu 2003. godine.

Sporazumi između EU-a i BiH koji su na snazi:

- **Sporazum o sustavu viza** (eng. *visa facilitation and readmission* (2008.))
- **Privremeni sporazum o trgovini i trgovinskim pitanjima** (2008.)
- **Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju** (2015.)

https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/countries/detailed-country-information/bosnia-herzegovina_en

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Acquis communautaire

Zajednička pravna stečevina Europske unije

“primarno” zakonodavstvo – Ugovori

“sekundarno” zakonodavstvo – uredbe, direktive i preporuke koje imaju neposredan učinak na svakodnevni život građana EU-a

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

EU KVIZ

Koji je broj država članica EU-a?

28

Koje su tri ključne institucije EU-a?

Europsko vijeće, Europska komisija, Europski parlament

Kojim je Ugovorom donesena odluka o osnivanju EU-a?

Ugovorom iz Maastrichta

Koje godine je BiH postala potencijalna članica EU-a?

2003.

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

EU KVIZ

Je li Vijeće Europe institucija EU-a?

NE

Koje godine je RH postala članica VE?

1996.

Koje godine je BiH postala članica VE?

2002.

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

“Europa neće biti izgrađena odjednom ili prema jedinstvenom planu. Bit će izgrađena kroz konkretna ostvarenja kojima će se prvo stvoriti de facto solidarnost.”

Robert Schuman, Deklaracija 9. svibnja 1950.

17.12.2018.

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

VRIJEME ZA PITANJA...

17.12.2018.

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

KAKO FUNKCIONIRA EU?

Ključne institucije EU-a:

- **Europsko vijeće / Vijeće ministara EU-a**
- **Europski parlament**
- **Europska komisija**